

høvt. Det er altsaa min Overbeviisning, at det kun er det Uundværligste og Nødvendigste, som den foreliggende Lov skulde stikke os, og jeg nægter ikke, at selv i denne Henseende forekommer det mig, at jeg kunde ønske Loven noget anderledes. Det forekommer mig navnlig, — jeg skal slet ikke tilbageholde min Mening, skjøndt det maaskee hos Nogle kunde være til Ubefaling for mine øvrige Ansuelser, om jeg gjorde det, — det forekommer mig, at naar § 9 ender med en Evangsbestemmelse for, hvorledes Børn skulde opdrages i „ethvert“ Tilfælde, dette ingenlunde er i sin rette og gode Orden, og det saameget mindre, som enhver Samvittighed, der kommer i Collision med en saadan Bestemmelse, bryder sig slet ikke derom, med andre Ord, som enhver Familiefader, der efter Mars Forløb skifter Troesbetsendelse, vil tage sig den Frihed, — man maa nu kalde det, hvad man vil, — at føre de ham Betroede til den Erkjendelse, som er bleven ham bevidst, at være den bedre. Jeg skal ligesaa tidt tilbageholde, at, efter hvad der staar i § 11, 2den Paasus: at, naar det skulde vise sig, at Børnene forsømmes i Henseende til den Slags religiøse Underviisning, som de skulde have, kan man tvinge Forældre til at lade Børnene modtage den fornødne Underviisning herom i Skolerne, at dette forekommer mig ligeledes at være en i sig selv høist upassende Bestemmelse, og jeg kan kun trøste mig over en saadan derved, at jeg for forudsatte, at der vil ingen Inquisition blive foranstaltet, for at erkjendige sig om Børnene med Hensyn til, om den Art Underviisning forsømmes, samt at, dersom en ond Nabo skulde finde Anledning til at gøre opmærksom derpaa, saa vilde et saadant Angiveri dog neppe være af det Slags, som vilde finde aabne Øren hos Øvrigheden. Men, som sagt, det Nødvendigste og Uundværligste troer jeg nogenlunde er tilstede i Henseende til de Partier, som ere udenfor Folkekirken og udenfor de anerkjendte Troesfamsund her i Landet. Jeg troer, at det er tilstede, ialtsald med saadanne Indskrænkninger, som neppe i Praxis vilde have Noget at betyde, skjøndt Vedligeholdelsen af disse Indskrænkninger i mine Dine vidner om, at man ikke har kunnet løsrive sig fra en forkastelig Casuistik paa dette

Gebeet, saalidt som fra et Forsøg paa at ville gjøre Evangen gjældende idetmindste i eet af 100 Tilfælde, medens man drives til at give den Afsted i de 99. Men hvad jeg derimod aldeles savner, i Henseende til den Betragtningssmaaade, der ligger til Grund for den foreliggende Lov, det er det, at den slet ikke synes at have mindste Hensyn til den Tanke, som jeg fremsatte som den anden, at intet Tilbagekridt fra nogen hidtil bestaaende Frihed paa det religiøse Gebeet skulde gjøres. Hvad jeg i Loven savner, er Bevidstheden om, hvad jeg tillod mig før at gøre opmærksom paa, at det nødvendigen bliver et væsentligt og betydeligt Tilbagekridt til paany og kraftigen at gjøre de ældre Evangslovsbestemmelser gyldige, naar man ophæver nogle af dem, ja netop dem, som ere clausulerede allerstrengest, og er meget omhyggelig for at fritage Enhver for deres Virksomhed, og derimod lader en heel Deel andre, over hvis Virksomhed der er blevet flaget høit og lydeligt af mangfoldige af Rigets Borgere, som ere blevne begjærede ophævede mangfoldige Gange, og som, ifølge deslige Protester i Praxis have været ophævede, saa de vitterligt ifølge Øvrighedens Dine ere blevne overtraadte, lader dem blive staaende, saa de fra nu af maae ansees for fuldgylldige. Det er ud af denne Betragtning af Principsspørgsmaalet, at alt det lader sig udlede — man kalde det nu lidet eller meget, lidet med Hensyn til Udtrykkene, meget — jeg skal slet ikke nægte det — med Hensyn til det Væsentlige i Sagen, — som er indeholdt i de Øndringsforslag, jeg har tilladt mig at stille, og jeg skal nu, idet jeg har udtalt mig om Sagen i sin Almindelighed, om det Principielle, bede om Tilsladelse til ligeledes ganske i Almindelighed at gøre opmærksom paa, hvad der mod dette Standpunkt og mod den derfra udsprungne Fordring om nogen Udvidelse af Loven kan indvendes og er blevet indvendt.

Der kan indvendes og er bleven indvendt — og det vil ligge nærmest at tage det først, skjøndt vel nogen Tid tilbage, intet Menneffe let havde vidst, at denne Indvendning vilde fremkomme, — der kan indvendes og er bleven indvendt, at Folketstemningen er ganske derimod. Jeg har en dyb Ørbødighed for Folketstemningen